

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/51/2018
Identifikačné číslo spisu:	1111231961
Dátum vydania rozhodnutia:	17.01.2019
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1111231961.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu B. L. L. trvale bytom v R., zastúpeného JUDr. Vladimírom Pochom, advokátom v Bardejove, Hviezdoslavova 3, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o 3.000 €, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 8C/147/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. mája 2016 sp.zn. 3Co/678/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. mája 2016 sp.zn. 3Co/678/2014 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 29. mája 2014 č.k. 8C/147/2011-65 v časti týkajúcej sa sumy 1.000 € z r u š u j e a konanie v tejto časti z a s t a v u j e .

Vo zvyšku dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Žalobou z 24. septembra 2011, došlou Okresnému súde Bratislava I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) 28. deň rovnakého mesiaca i roka, sa žalobca na žalovanej domáhal zaplata 1.000 € ako náhrady nemajetkovej ujmy, vzniknutej nesplnením si povinnosti Krajského súdu v Prešove vydať mu odpis zápisnice o pojednávaní z 11. marca 2010 v konaní vedenom takýmto súdom pod sp.zn. 13Co/5/2010 (vo veci Okresného súdu Bardejov sp.zn. 3C/11/2003). Ešte pred rozhodnutím vo veci došlo (uznesením súdu prvej inštancie z 29. mája 2014, vyhláseným na pojednávaní predchádzajúcim rozhodnutiu vo veci) k pripusteniu zmeny žaloby jej rozšírením tak, že od žalovanej sa požadovalo (z dôvodov uvedených už vyššie) zaplata 3.000 €.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 29. mája 2014 č.k. 8C/147/2011-65 žalobu zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Zamietnutie žaloby odôvodnil právne ust. § 3 ods. 1 písm. a/ a d/, § 4 ods. 1, § 9 ods. 1 aj 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 a § 17 ods. 1 - 3 a 5 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej tiež len „zodpovednostný zákon“), § 40 ods. 1 O.s.p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a § 55 ods. 1 - 3 vyhlášky č. 543/2005 Z.z. (o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy), vecne potom nepreukázaním existencie

žiadosti žalobcu o vydanie odpisu zápisnice, tým, že ani prípadné nesplnenie si príslušnej povinnosti súdu by nešlo považovať za (tak závažný a intenzívny) nesprávny úradný postup predpokladaný zodpovednostným zákonom a (do tretice) nepožiadanim žalobcom o prerokovanie jeho nároku žiadosťou predchádzajúcou uplatneniu ním nároku na súde (tu preto, že predmetom takejto žiadosti bola len pôvodne požadovaná suma 1.000 € a nie aj jej zvýšenie, ku ktorému došlo počas konania).

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 26. mája 2016 sp.zn. 3Co/678/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdenie rozsudku prvoinštančného súdu odôvodnil nedôvodnosťou odvolania žalobcu, majúť za to, že nie je síce daný dôvod nepreukázania žalobcom žiadosti o vydanie odpisu zápisnice (o pojednávaní pred prešovským krajským súdom) a aj takéto opomenutie by šlo podradiť pod definíciu nesprávneho úradného postupu podľa zodpovednostného zákona, žalobca však neuniesol dôkazné bremeno na preukázanie vzniku mu nemajetkovej ujmy a príčinnej súvislosti medzi namietaným opomenutím a vznikom nemajetkovej ujmy.

4. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s návrhom na zrušenie rozsudkov oboch nižších súdov (a zrejme i vrátenie veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie, pominúc na tomto mieste zjavne nepatričný dovolací návrh na konečné meritórne rozhodnutie dovolacieho súdu). Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. d/ aj f/ Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z., dnes už i v znení zákonov č. 87/ 2017 Z.z. a č. 350/2018 Z.z., ďalej tiež len „C.s.p.“). Vádu podľa § 420 písm. d/ C.s.p. podľa dovolateľa spôsobilo, že nižšie súdy v prejednávanej veci prejednali žalobu a o tejto tiež vecne rozhodli (jej zamietnutím), hoci ten istý nárok bol už predmetom iného konania súdu prvej inštancie (sp.zn. 4C/51/2011), v ktorom došlo najskôr k odmietnutiu žaloby, následne k zrušeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom a napokon (5. októbra 2015) k zamietnutiu žaloby. Vádu podľa § 420 písm. f/ C.s.p. dovolateľ bližšie nevymedzil, namietal len nesprávnosť právneho posúdenia veci kladúc otázku, či nesplnenie povinnosti zaslať odpis zápisnice je porušením právnej povinnosti a nesprávnym úradným postupom podľa § 9 zodpovednostného zákona.

5. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech boli rozhodnutia (oboch nižších súdov) vydané (§ 424 C.s.p.), a to za splnenia i podmienky jej zastúpenia v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba považovať za čiastočne dôvodné.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 C.s.p.

8. Žalobca tvrdí, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 420 písm. d/ aj f/ C.s.p. Podľa prvého z takýchto ustanovení je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie; podľa druhého potom vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie v prejednávanej veci smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej (a v intenciách prejednávanej veci zároveň i rozhodnutím, ktorým sa konanie končí).

10. Z obsahu dovolacím súdom zadováženého spisu Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 4C/51/2011 (ďalej tiež len „pripojený spis“) vyplýva, že predmetom konania vedeného pod takouto spisovou značkou je požiadavka žalobcu totožného s tým z prejednávanej veci (B. L. L.), aby mu žalovaná taktiež totožná s tou z prejednávanej veci (Slovenská republika, reprezentovaná Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky) zaplatila 1.000 € ako nemajetkovú ujmu vzniknutú ignorovaním (zo strany Krajského súdu v Prešove) jeho požiadavky na zaslanie mu odpisu zápisnice o pojednávaní uskutočnenom 11. marca 2010 vo veci Okresného súdu Bardejov sp.zn. 3C/11/2003. Zároveň je z obsahu pripojeného spisu zrejmé tiež to, že konanie v takejto veci začalo ešte 6. apríla 2011 (i tu por. č.l. 1 pripojeného spisu a tiež § 82 ods. 1 O.s.p.), že uznesením z 18. októbra 2012 č.k. 4C 51/2011-77 súd prvej inštancie žalobu odmietol, že odvolací súd žalobu odmietajúce uznesenie súdu prvej inštancie uznesením z 28. februára 2013 sp.zn. 9Co/629/2012 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (tu por. najmä č.l. 80 pripojeného spisu), že následne súd prvej inštancie rozsudkom z 5. októbra 2015 č.k. 4C 51/2011-120 žalobu zamietol (a žalovanej nepriznal náhradu trov konania) a že odvolací súd tento jeho rozsudok svojím rozsudkom z 29. novembra 2017 sp.zn. 2Co/ 105/2016 potvrdil s priznaním žalovanej tiež nároku na plnú náhradu trov odvolacieho konania (č.l. 143 - 146 p. v. pripojeného spisu). Pre úplnosť je potom žiadúce uviesť ešte to, že aj v konaní sp.zn. 4C/51/2011 žalobca rozšíril žalobu tak, že pôvodne požadovanú sumu 1.000 € zvýšil na dvojnásobok, teda 2.000 € (o 1.000 € viac) a uplatnil tiež novú (skôr neuplatnenú) požiadavku na zákonný úrok (?) od 1. apríla 2010 do vyhlásenia konečného rozhodnutia, na rozdiel od konania v prejednávanej veci tak však žalobca urobil až v odvolacom konaní (odvolaní), a to za stavu nepripustenia zmeny žaloby dovolacím súdom (tu napokon por. tiež č. l. 126 - 127 a 137 - 139 pripojeného spisu).

11. Podľa § 83 O.s.p. (platného a účinného už v čase začatia konania v prejednávanej veci aj v čase rozhodovania v nej oboch nižších súdov) začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie a podľa § 159 ods. 3 rovnakého zákona len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

12. Práve odcitované ustanovenia, bez podstatnej zmeny prevzaté i do nového kódexu upravujúceho slovenský civilný sporový proces (prvé do § 159 vety prvej C.s.p. a druhé do § 230 rovnakého zákona), obsahujú úpravu dvoch skutočností, ktoré teória procesného práva radí medzi podmienky konania (ak žiadna z nich nie je prítomná), resp. medzi jeho prekážky (ak naopak a to spravidla len jedna z oboch takýchto vzájomne sa vylučujúcich skutočností prítomná je). Prvou z takýchto prekážok je prekážka skôr začateho konania o tej istej veci (litispendencia) a druhou prekážka veci už skôr právoplatne rozsúdenej (res iudicata), obom je vlastná totožnosť dvoch alebo aj viacerých konaní, daná totožnosťou strán sporu (skôr účastníkov konania) aj jeho predmetu (definovaného na jednej strane charakterom uplatňovanej požiadavky a na strane druhej rozhodnými skutkovými okolnosťami, na ktorých takáto požiadavka spočíva) a z pohľadu rozlišovania, o ktorú z oboch prekážok tu ide, je rozhodujúce jednak to, či iné konanie o tej istej veci ešte prebieha alebo už právoplatne skončilo a tiež časový rozmer problému (ktoré konanie začalo skôr alebo sa v ňom skôr dospelo k právoplatnému rozhodnutiu). Obe prekážky tu majú zásadne charakter takých, ktoré nejde odstrániť (keď v prípade prvej z nich by sa tak mohlo stať len faktickým rezignovaním na možnosť ďalšieho vedenia skôr začateho konania a u druhej by najskôr muselo dôjsť k odstráneniu právoplatného rozhodnutia v konaní začatom neskôr, ktoré však s výhradou časovo limitovanej možnosti úspešného uplatnenia nie-ktorého z mimoriadnych opravných prostriedkov do úvahy neprichádza) a u prvej z takýchto prekážok, resp. podmienok konania je dnes už explicitnou súčasťou právnej úpravy i to, čo ani v minulosti nečinilo výkladové ťažkosti a síce, že zastaviť sa má konanie začaté neskôr (tu por. ustanovenie § 159 vety druhej C.s.p.).

13. V prejednávanej veci potom šlo o zjavné zaťaženie konania prvou zo zhora priblížených prekážok, i keď len vo vzťahu k požiadavke žalobcu nastolenej jeho pôvodnou žalobou, nakoľko totožnými tu boli žalobca, žalovaná, uplatnená požiadavka i rozhodujúce skutkové okolnosti prípadu a konanie v prejednávanej veci začalo bezmála pol roka po začatí skoršieho konania o tej istej veci. Po pripustení zmeny žaloby jej rozšírením (akceptovaním požiadavky žalobcu na zaplatenie mu žalovanou už sumy 3.000 €) sa síce obe porovnávané požiadavky prestali (nominálne) kryť, to ale platilo len u sumy

predstavujúcej rozdiel oboch požiadaviek, teda u sumy 2.000 € (3.000 € tvoriacich predmet konania k času rozhodovania oboch nižších súdov v prejednávanej veci - 1.000 € predstavujúcich skôr uplatnenú a do skončenia konania účinne nezmenenú požiadavku v konaní súdu prvej inštancie sp.zn. 4C/51/2011, totožnú s pôvodne uplatnenou požiadavkou v prejednávanej veci). Význam tu nemalo právoplatné skončenie skôr začatého konania bez preukázateľného napadnutia i rozhodnutia odvolacieho súdu v takom konaní dovolaním, pretože k nástupu právoplatnosti potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu v konaní súdu prvej inštancie sp.zn. 4C/51/2011 došlo až po začatí dovolacieho konania v prejednávanej veci a takto logicky tiež až potom, čo (už skôr) právoplatne skončilo konanie o neskoršej žalobe.

14. Nižšie súdy mali preto v časti, v ktorej aj po pripustení zmeny žaloby jej rozšírením (ku ktorému za riadneho chodu vecí inak vôbec nemalo prísť) pretrvala totožnosť strán sporu i predmetu konania, teda čo do sumy 1.000 € konanie zastaviť (odvolací súd súběžne so zrušením vecného rozhodnutia v konaní zaťaženom už od jeho začatia prekážkou brániacou jeho ďalšiemu postupu, teda žalobu zamietajúceho rozsudku súdu prvej inštancie). Ak tak neurobil už súd prvej inštancie a nápravu nezjednal ani odvolací súd, dovolaciemu súdu neostávalo iné, než na dôvodné vytknutie žalobcom tzv. zmätočnostnej vady podľa § 420 písm. d/ aliney prvej C.s.p. reagovať spôsobom uvedeným v prvej vete výroku tohto jeho uznesenia, čiže zrušením vecných rozhodnutí oboch nižších súdov v časti trpiacej zistenou vadou a zastavením konania v takejto časti podľa § 449 ods. 1 aj 2 a § 450 C.s.p.

15. Práve uvedené ale neplatilo u tej časti predmetu konania, vo vzťahu ku ktorej v dôsledku odchýlných prístupov súdov v oboch posudzovaných konaniach k zmene žaloby žalobcom už o totožnosť vecí nešlo. V tejto časti (čo do sumy 2.000 €) prípustnosť dovolania pre výskyt namietanej zmätočnostnej vady podľa § 420 písm. d/ C.s.p. dovodiť nešlo a u ďalších z dovolania vyvoditeľných námietok bližšie neozrejmene vadou podľa § 420 písm. f/ C.s.p. aj ďalšou vadou nesprávneho právneho posúdenia veci (podľa § 421 zákona, o ktorom je reč) dovolateľ nevymedzil uplatnený dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. spôsobom predpokladaným ustanovením § 431 ods. 2 C.s.p. (uvedením, v čom - rozumej v akom nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu - by mala spočívať tzv. zmätočnostná vada predstavovaná porušením práva na spravodlivý proces) a naopak pri dôvode prípustnosti dovolania podľa § 421 C.s.p. (pre nesprávne právne posúdenie veci), vyvoditeľnom len z obsahu podania, konkrétna podoba dovolaním nastolenej právnej otázky nepripúšťala iný záver, než ten, že od vyriešenia takejto otázky rozhodnutie odvolacieho súdu v prejednávanej veci nezáviselo. Žalobca totiž predmetom námietky nesprávneho právneho posúdenia veci urobil otázku, či nevydanie odpisu zápisnice je porušením právnej povinnosti, a teda nesprávnym úradným postupom v zmysle § 9 zodpovednostného zákona, v tomto však odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) žalobcovi neoponoval a bol s ním de facto zajedno (keď svoj potvrdzujúci rozsudok založil na záveroch o nepreukázaní vzniku nemajetkovej ujmy a príčinnej súvislosti medzi vytýkaným opomenutím a takouto ujmov). V tomto prípade preto nebola splnená podmienka prípustnosti dovolania podľa § 421 C.s.p., uvedená v návetí (uvodzovacej vete) ustanovenia a spočívajúca v inej než akademickej povahe dovolaním kladenej právnej otázky.

16. Preto nad rámec čiastočného zrušenia rozsudkov nižších súdov a zastavenia konania muselo dôjsť k odmietnutiu dovolania žalobcu podľa § 447 písm. f/ C.s.p.

17. V takto skončenom dovolacom konaní zaznamenal dovolateľ len menšinový a navyše iba formálny procesný úspech, keďže k zrušeniu rozsudkov nižších súdov pre výskyt jednej z dovolaním namietaných zmätočnostných vád došlo len v časti prekrývajúcej sa predmetov oboch konaní (len v časti sumy 1.000 €, predstavujúcej tretinu z celkového predmetu konania), a to s nevyhnutným následkom zastavenia konania (teda s nemožnosťou vydania rozhodnutia vyhovujúceho žalobe, významovo postavitelnou na roveň namietanému zamietnutiu žaloby). Právo na náhradu trov tu preto vzniklo žalovanej, nakoľko však tej v tomto dovolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, odvolací súd jej i s použitím čl. 17 Základných princípov C.s.p. žiadnu náhradu nepriznal (tu por. tiež R 72/2018).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.